

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL „ASOCIAȚIEI INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT ȘI PĂRȚILE UNGURENE”

Apare în fiecare lună a anului școlar.

Sub conducerea unui comitet de redacție

REDACTOR:
IOSIF VELCEAN.

REDACȚIA ȘI ADM. INTERIMALĂ
TIMIȘOARA
ELISABETIN, PIAȚA DÓZSA No. 12.

ABONAMENTUL:

Pe an . . . . . 30 coroane — 18 lei.

Un număr . . . 3 cor. 1 — leu 50 bani.

Banii se trimit casșarului asociației:
ROMUL BOTEZAN, SIBIU
MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT.

Programul nostru.

În bucuria acestor zile mari și frumoase, corpul didactic dela școalele primare din Ardeal, Crișana și Banat conștiu de îndatoririle mari impuse de situația nou creată și pătruns de dorința de a-și ținea rolul istoric în munca mare, ce se pornește în viața noastră națională, în marele Congres ținut la Sibiu și-a rostit admirația și alipirea în noua închegare, și-a tâlmăcit dorințele și și-a spus cuvântul în chestia vitală a învățământului primar, de care este legată prosperarea neamului și soarta învățătorului.

Chemați la o nouă viață și muncă națională gregarii primordiali ai culturii poporului nostru, au arătat în acest Congres multele neajunsuri de cari sufer școalele primare și starea deplorabilă morală și materială, în carea au fost obidiți la noi învățătorii, sub urgia vremurilor trecute.

Hotărârile aduse în acest Congres reoglindează aspirațiile învățătorimei în noua închegare, în noua atmosferă de libertate națională și în noua muncă pe terenul instrucției și educației.

Determinată misiunea școlii primare Congresul a enunțat imperativul, că organizația și conducerea acestei instituții de creștere și cultură nu mai poate fi lăsată, decât numai în grija bărbaților de specialitate, a oamenilor de școală cu inimă și cu suflet dascălesc.

Emanciparea școlii primare, unificarea învățământului și desrobirea ideală a învățătorilor au fost cele mai puternice dorințe,

juste și motivate, pe cari le-a respicat unanim Congresul didactic.

Dela această emancipare așteaptă învățătorimea nu numai progresul învățământului, ci și îmbunătățirea sortii învățătorilor.

Nu se mai poate tolera, ca dascălul român să sufere și în viitor neajunsuri, să fie preterat față de alte clase sociale și să fie neîndreptățit totdeauna, când își ridică glasul, de justă jalbă și durere.

Trebue să dispară casticismul și ingerința nechemărilor, parțialitatea primejdioasă, ce au încătușat secolii dearândul personalitatea învățătorului și au îngreunat mersul și sporul școlii.

Prin acest organ desfacem stindardul nostru și grupați în jurul lui, cu puteri unite voim să pregătim calea și să eluptăm înfăptuirea aspirațiilor învățătorimei, ridicând școala română la acel nivel, la care este reclamată de vremurile istorice, ce am ajuns.

În interesul progresului general și pentru a putea ridica școala română la un nivel cultural superior să reclamăm unificarea învățământului primar român prin statificarea școalelor primare române.

Pentru a se creia cel mai strâns raport între școală și biserică, între preot și învățător dorim o conlucrare sinceră a acestor doi factori sprijinuindu-se în mod reciproc.

În interesul bunului mers al educațiunii, mersul învățământului să fie controlat prin bărbați de specialitate, distinși pe terenul

școlar și cu bogate cunoștințe practice în aceasta direcție. Cerem, ca supravegherea învățământului să cadă numai în sfera de activitate a revizorului școlar și a subalternilor săi anume încredințați. Supravegherea să fie severă, dar imparțială și binevoitoare, avându-se totdeauna în vedere numai progresul școlii.

Revizorul și subrevizorul școlar să fie independent de toate schimbările politice și abstrăgând cazurile disciplinare, în interesul învățământului să fie inamovabil.

Postul de revizor și subrevizor școlar să fie ocupat numai de profesori de pedagogie și învățători cu o prăcsă de cel puțin 10 ani.

Pentru ridicarea moralului și a prestigiului învățătorimii în Comisia disciplinară chemată a judeca, ca for de prima instanță în afacerile disciplinare ale învățătorilor să fie chemați atâția inv., cât face $\frac{1}{3}$, din numărul membrilor acelei comisii. În forul disciplinar de a doua instanță să aibă loc atâția membrii delegați din partea Asociației învățătoresți, cât face a treia parte a numărului membrilor acelei comisii.

Fiind inamovibilitatea personalului didactic una din garanțele prime, ale progresului în învățământ, învățătorul odată numit în post să nu poată fi transferat, decât numai în cazurile disciplinare.

Învățământul popular să fie obligator și gratuit. Numărul elevilor încredințați unui învățător, să nu fie mai mare de 50. Să se înființeze grădini de copii în fiecare comună.

Să se pună pond deosebit pe educația fizică, și cerințele igienei atât în privința localului, cât și elevilor.

Să se introducă lucrul de mână în mod obligator în toate școlile.

Fiecare școală trebuie să poșadă: grădină de legumi, pomărie și stupină de model, pentruca elevii, să aibă prilej a face prăcsă din toți ramii economici. În comunele rurale mai mari, să se întemeieze școlile agronomice de sine stătătoare.

În orașe cursul superior, al școlii primare, să se prefacă în curs industrial și comercial, eventual se vor înființa școlile industriale de sine stătătoare.

În interesul continuei calificări a tinerii în fiecare comună să se întemeieze biblioteci corespunzătoare și societăți culturale, pentru tinerime.

În comunele mai mari, învățătorii și preoții, să întemeieze licee populare, în cari să predeie cunoștințe folositoare din toate ramurile științelor, ca astfel venind în atingere, mai des cu poporul, să-l facem să iubească școala și să stimeze personalitatea învățătorului.

În scopul reducerii numărului de analfabeți în popor, statul să organizeze prin învățătorii și preoții satelor, cursuri de scris cetit, pentru analfabeți.

Viitorii învățători, să capete o cultură științifică, precum și practică corespunzătoare. Fiecare va trebui, să-și însușiască atâtea cunoștințe în lucrul manual, ca să-l introducă cu succes în școală și atâtea cunoștințe în folosirea unui instrument muzical (pian, harmoniu), încât cu ușurință să poată instrua coruri.

În scopul cultivării continue a învățătorimii să se întemeieze în fiecare județ biblioteci județene și muzee școlare.

Ca mijloc de perfecționare, pentru învățători vor servi în viitor și adunările Asociației inv. Aceste adunări conduse cu tact și energie vor contribui mult la ridicarea morală și intelectuală a statului învățătoresc. Să se deschidă cel puțin din trei în trei ani cursuri de continuă calificare pentru învățători.

Absolvenții de pedagogie, să se poată înscrie la pedagogia superioară și la facultatea filozofică. Din aceste elemente se vor recruta în viitor profesorii de pedagogie și revizorii școlari.

Având învățătorii cvalificația egală cu oficianții de stat cu 8 clase și matura să fie trecuți în aceleași clase și gradațiuni de salar și să beneficieze de toate acele favoruri, de cari acești oficianți vor beneficia, atât în privința locuinței și a adausului familiar, cât și a penzionării.

Reprezentând statul învățătoresc un factor însemnat în viața de stat să se dea posibilitatea, ca în interesul învățământului și al tagmei, să-și poată spune părerea în parlamentul țării prin reprezentanții săi.

Acesta e în liniamente generale crezul și programul nostru.

Pornim această revistă cu cel mai curat indemn românesc și cu cea mai mare iubire, ce o avem pentru tagma noastră dascălească, pe care am dori să o vedem ridicată la nivelul ce i-se cuvine.

Pornim lupta și cerem tot sprijinul!

Comitetul de redacție.

Mal multă viață, mai multă plăcere în școală!

Stau la masa de scris. E seara. Pe ferestrele larg deschise ale odăii pătrunde, odată cu aerul răcoros și pur, sgomotul unei trăsuri ce se rostogolește pe pavajul străzii, întâi mai slab, apoi din ce în ce mai tare, apoi iar mai slab, din ce în ce mai slab, până se stinge fără urmă. Se aud pașii trecătorilor pe trotoare, când dintr'o direcție, când dintr'alta, din când în când câte un crâmpel de conversație, întretăiat de lătratul unui câine, de scârțâitul ușilor magazinelor, ori de zgomotul greoi, de fior, al obloanelor pe cari ucenicii le trag peste vitrinele încărcate, se aud fluierăturile ștregărașilor încrucișându-se cu sunetele unui piano ce se revarsă dintr'o casă din vecini și cu șopotele de aplauze ale spectatorilor dintr'o grădină de vară, ciripitul unor păsărele întârziate prin ramurile teilor în floare . . . , iar rostogolirea unei trăsuri, iar pași grăbiți sau domoli . . . Mă las dinandins pradă pânjinișului acestuia de sunete tari ori slabe, deslușite ori confuze, melodice sau nearmonioase, cari îmi iau cu asalt auzul din toate părțile, cari se încrucișează și se întretăe în modul cel mai felurit dând naștere unei adevărate *simfonii a orașului mare*.

Din rețeaua sau pânjinișul acesta des de sunete ce mă asaltează pe ferestrele larg deschise, unele îmi plac mai mult și involuntar îmi deschid mai larg urechile să le prind în toată puterea și frăgezimea lor. Căci într'adevăr, simt glasurile, rasetele, gălăgia voioasă și plină de farmec a unor copilași, cărora curtea casei nu le ajunge nici seara și cari prinși de mână roată se'nvârtesc într'una în pavajul trotoarului, cântând. Mă apropiu de fereastră să-i văd mai bine. Sunt două fetițe și trei băieți. Aproape nu se mai vede de întuneric, le deslușesc numai taliile și mișcările de cari nu se mai satură. Joacă în horă în jurul unui tei. Nu le'nțeleg graiul, dar

simt că el e numai revărsare de voioșie, plăcere, lipsă de grije, fericire. Se'nvârtesc într'una și răd. Sunet cristalin, sunet îngeresc! Tot sufletul, toată inima, toată făptura le-e încătușată de jocul acesta, de frământarea aceasta a trotoarului sub pașii lor mititei. Nici o coardă din inimă nu rămâne neatinsă. Odaia mea dă într'un coridor lung. Și din coridorul acesta pătrund până la mine glasurile copilașilor unui coleg, cari aleargă veseli și sgomotoși, jucându-se într'una. În fiecare seară am parte de muzica aceasta dumnezeiască. Pe alții îi turbură, îi enervează până la exasperare. Eu lucrez mai cu plăcere când o aud. Un singur gând numai, aruncă o umbră neplăcută, întristătoare pe acest tablou zugrăvit de mână divină. Ce repede trece copiăria! Ce repede o facem noi să treacă! Cu școala noastră — închisoare, fără libertate, fără joc, fără aer și soare, fără artă, fără plăcere, fără sărbătoare cerută de copii, fără mișcare, fără basm și povești, fără zugrăvire, fără curiozitate și interes, fără religiozitate adevărată, fără legături cu viața, fără viață.

Fără viață! Aceasta e școala noastră de azi: constrângere, control perpetuum, poruncă, dojană, pedeapsă, corectare, răceală, examinare, dresare, înțepenie în bănci cu ceasurile, sfortare, muncă penibilă, potop de lucrări scrise acasă, pustiu de reguli și abstracțiuni uscate, noian de griji apăsătoare. Copiii, cifre, numere, cantități, obiecte. Invățătorii, funcționari cu sentimentul datoriei reci, meseriași dătători de lecții cu ora, dresori, polițiști, judecători aspri și înfricoșători. Invățătorul funcționar, iată izvorul tuturor aspectelor posomorâte ale școalei de azi, izvorul nenorocirii tineretului. Din sentimentul datoriei reci, funcționărești nu poate isvorii plăcere, prietenie, căldură, interes pentru copii *ca pentru copil*, dragoste și devotament pentru ei, nici sacrificiu prin urmare. Funcționarul e o mașină, o roțiță mai bine zis dintr'o mașină. Mașina n'are însă viață, personalitate, spontanietate, simțire, fantazie, mobilitate liberă, tocmai calitățile ce trebuie să stăpânească pe un învățător. Pentru că o lecție trebuie să fie ceva spontan, personal, unic, o creație, o producție neconținută de descrieri și povestiri vii și colorate. Numai o astfel de lecție poate deștepta interes, plăcere, și numai interesul și plăcerea pot atinge coardele sufletului cari trebuie să cânte. Ea trebuie să fie tocmai ca jocul acela, care încătușază toată ființa co-

piilor ore întregi fără să-i sature, în care își topesc tot sufletul și toată inima.

Atunci și ea va înlăntui tot sufletul copilului, absolut tot până la rădăcina lui ascunsă, care e *inima, simțirea*. Azi însă, școala cu funcționarii ei, cu orânduirea ei severă, fără viață, ca pentru adulți, atmosferă de constrângere severă și de control neîntrerupt, în care suflă numai sau aproape numai vântul abstracțiilor uscate și al regulilor reci, scheletoase, nu isbutește să cucerească de câte o infimă parte a sufletului copilului, partea cea mai superficială, memoria, judecata rece. Restul sufletului și acesta e covârșitor de mare, căci cuprinde inima copilului — și inima e totul — rămâne în stăpânirea copilului, din fericire și el o dă toată la ceea ce îi e drag. Și aceasta pentru că învățătorul însuși cheltuiește în școală numai partea superficială și rece a sufletului, inteligența, știința pedantă și deprinderea rutinară a unei metode; inima, plăcerea, interesul le păstrează pentru sine, pentru afară. Școala trebuie să fie, din contră, punctul central al existenței lui. Pentru aceasta nu trebuie să se considere ca un funcționar ori meseriaș, ci ca un educator, ca un creator de viață spirituală, ca un artist, ca un apostol. Atunci și numai atunci el va vorbi inimilor școlărilor, deci nu în pustiu. Atunci va avea adevărat interes pentru copii și va descoperi și interesul adevărat al copiilor. Și copiii, conduși prin interes, vor învăța cu poftă și vor crește sufletește. Atunci va fi într'adevăr *mai multă viață, mai multă plăcere în școală*.

Cluj, 1919 Iulie 18.

I. Nisipeanu.

Jalba și bucuria noastră.

Trăim zile mari, zile istorice!

Războiul mondial a sdruncinat din temelii opera de încătușare ce se făurise măestril în decursul veacurilor trecute și care ținea în desbinare și subjugare o parte mare a fraților, fiii celui mai dârj și rezistent neam, adus și așezat pe aceste plaiuri de marele împărat al Romei, obârșia neamului românesc.

Virtutea tradițională a acestui neam a fost resplătită în acest război de eliberare, crunt și plin de jertfe, cu cea mai mare și strălucită învingere, cu înlăptuirea idealului istoric: unirea fraților de pe ambele coborâșuri ale Carpaților.

Vitejia armatei române a pecetluit aceasta unitate politică!

În aceste zile mari de renaștere se ivește o nouă problemă grea, dela care depinde trănicia,

durabilitatea neștirbită și fericirea unității noastre politice. Problema prezentului și a viitorului apropiat este: unitatea de suflet!

Viitorul neamului românesc depinde dela înlăptuirea unirii sulețești, care nu poate fi decât în primul rând tocmai opera instrucției și educației poporului nostru începută în școala primară, singura instituție ce o are poporul dela sate, pusă în grija și ocrotirea învățătorilor.

De azi încolo opera școlii primare se ridică ca prin farmec. Ea devine simbolul neprihănit al unirii noastre sulețești.

Misiunea învățătorului e azi cea mai frumoasă și mai nobilă, fiindcă chemarea lui este să dea instrucție și educație generațiilor viitoare, cari sunt speranța și mândria neamului. El făurește în oficina lui modestă primele zale, din cari se înlăntuește unitatea sulețească a neamului nostru.

Cristalizată și determinată misiunea școlii primare cu idealul ei sintetizat în unitatea sulețească a întregului popor românesc, chemați la o nouă viață și muncă națională, în nespusa bucurie a acestor zile mari de însuflețire și înălțare uităm trecutul nostru plin de jale și durere. Trezindu-ne ca dintr'un vis urât, plin de spaimă și groază uităm multe neajunsuri, la cari ne-au umilit asuprașorii noștri îndârjiți și nemiloși, uităm starea deplorabilă, morală și materială în care am fost încătușați, osândiți și obidiți sub urgia vremurilor trecute, negre și păgâne.

În trecutul său viforos și jalnic învățătorul român nu s'a frânt nici dinaintea amenințărilor, nici n'a slăbit în fața ademenirilor, pururea gata să recompenseze suflete debile, șovăelnice și demne de compătimire. Cu mai puțină știință universală, dar cu un suflet mare, bogat în virtuți creștinești și sentimente naționale, învățătorul român a fost un ziler neobosit al neamului. Eșit din popor, trăind în mijlocul poporului dela sate și în comunele răslețe ale codrilor și văilor, departe de centre și orașe, învățătorul român a avut în general aproape aceeași soartă și aceeași fire ca și poporul: prudent dar nefățarnic, modest și de omenie!

Intransigent în firea lui cristalină învățătorul român a sămănat în mintea și inima elevului, a generațiilor de azi, zi de zi, an de an, o viață întreagă, conștiința națională, dragostea de neam și lege, respectul față de eroii noștri naționali, infiltrând conștient credința în dreptatea ce trebuia să vină și pentru neamul românesc.

E o muncă uriașă aceasta și istoria va eterniza apostolia și martirajul dascălului român suferit secolii de-arândul pentru cultura și deșteptarea neamului!

S'a întors roata sorții și azi învățătorul român resuflă aerul limpede și răcoritor al atmosferei de libertate națională, plină de farmec și plină de bucurie. Azi, când sărbătorim unirea noastră politică, când frații de aceeași limbă, vlăstari din aceeași tulpină se îmbrățișează și se revăd

În lacrimi de bucurie, membrii corpului didactic dela școalele primare, învățătorii români de pretutindeni, cei din vechiul regat, din Basarabia și Bucovina, ca și cei din Ardeal, Crișana și Banat au tot îndemnul să fie veseli în ajunul unor zile mai fericitoare și pentru dânșii.

Gregari primordiali ai culturii poporului, învățătorii noștri vor îndeplini în viitorul românismului un rol cu mult mai sfânt, dar și mai greu decât s'ar crede. Conștii de îndatoririle ce se impun în noua situație, pătrunși de dorința a finea rolul istoric în munca mare ce se pornește, învățătorii și-au reclamat în congresul didactic locul ce li-se cuvine în noua încheiere și-au tălmăcit aspirațiile în jurul unificării învățământului și și-au respicat unanim dorința justă, imperativul viitorului: desrobirea ideală a școlii și a învățătorului.

Să recunoaștem odată, că între ceice muncesc pentru răspândirea culturii naționale în pături largi ale poporului sarcina cea mai grea o duc tocmai învățătorii, cari prin muncă stăruitoare înflăcărată și neobosită au să înfăptuiască idealul școlii române, idealul neamului, în conformitatea dispozițiilor legale ale superiorității școlare și de stat, ca foruri supreme în constituția țării.

Evident, că în primul rând va fi de lipsă să se stabilească între superioritatea școlară și învățătorime un raport de sinceră cinste și omenie! Învățătorimea să vadă în superioritate pe adevăratul ocrotitor, drept, imparțial și pururea gata să-i asculte durerile și să-i îmbărbăteze gândul și fapta.

Avem nevoie de caractere oțelite, bărbați integri, oameni de omenie, cari în deplina cunoștință a vârtuților, înșiși cumiți și muncitori onești, să aibe inima și voea a ridica și părtini prestigiul învățătorimei.

În consecință și învățătorimea trebuie să fie la culmea chemării. De aci încolo trebuie să piară sufletele mici, debile și șovăelnice. S'a sfârșit rolul epigonilor, nu se mai respectă vorbele dulci ale lingușitorilor și nu mai pot face carieră lăuduroșii și trândavii!

Învățătorii harnici și destoinici înțeleg glasul vremii, ascultă și urmează cu dragă inimă povețele pedagogiei tălmăcite prin reprezentanții ei luminați.

În pieptul lor va arde neconținut vie și puternică flacăra iubirii de neam și a dragostei față de mlădițele tinere, încredințate lor spre îngrijire și cultivare în cel mai curat spirit românesc.

Învățătorii harnici și cumiți vor purta în sufletele lor dorința neștirbită de a se perfecționa din ce în ce tot mai mult în arta instrucției și educației.

Reese că în lipsa acestor îndemnuri nobile, învățătorimea nu va avea inima și sufletul pentru frumoasa misiune, nu va auzi glasul conștiinței și nu va putea respecta și îndeplini îndemmurile

și directivele superiorității, cu care trebuie să aibă cea mai perfectă legătură trainică și firească.

Scâlciată legătură de muncă ce trebuie să țină pe toți factorii școlari, dela cel mai mic până la cel mai mare, clătinat și răsturnat stâlpu de încredere reciprocă, misiunea învățătorului devine o silnicie șubredă, obositoare, fără rost și păcătoasă, iar îndemmurile superiorității vor suna ca niște vorbe poruncitoare, reci, fără duh și fără convingere, vorbe, cari nu prind, nu încălzesc și nu farmecă, fiindcă le lipsește puterea magică de sugestie și îmbărbătare, — minuni acestea ce cresc exclusiv numai în stratul bine îngrijit al încrederii oneste.

Insufletețirea, râvna și priceperea pentru munca grea și plină de răspundere ce o au învățătorii nu poate fi ridicată și susținută la nivelul dorit, decât numai prin recunoașterea și cinstirea statutului învățătoresc, cinste ce se dă învățătorimei pretutindeni, unde se recunoaște adevărul incontestabil, că învățătorul e primul factor în cultura și educația poporului, reclamată de binele și prosperarea țării.

Munca istovitoare a învățătorului care conduce și-și dă sufletul în școala poporului dela sate, conștiința demnității lui ca factor primordial în cultura și educația neamului pretind, ca statul să reverse întreaga lui căldură și asupra acestor apostoli smeriți și înfrânți azi de grija existenței de mâne, — o îngrijorare aceasta, ce se lățește distructiv în organizația corpului didactic și descurajază tinerimea studioasă cu aplicări frumoase pentru cariera învățătorescă.

Azi, când toată lumea își află resplata muncii, e de demnitatea statului român, ca toți dignitarii politici și culturali să niveleze aspirațiile și pretensiunile claselor sociale și în consecință să dea și învățătorimei aceea, ce i-se cuvine.

lată jalba noastră!

Uităm trecutul și pornim pe cărări nouă presărate cu florile lacrimilor noastre tradiționale. În bucuria eliberării și înfăptuirii unității noastre naționale avem întreg îndemnul să sperăm zile vesele și un viitor mai fericit.

Ușurați de grijile și nevoile traiului, având cinstea, încrederea și părtinirea superiorității și a întregii societăți, pentru carea muncim și ne jertfim, ne înfărmăm în credința noastră, că vom putea îndeplini destinația istorică de a zidi fundamentul unității sufletești, pe care se va ridica cultura noastră națională, înflorirea statutului român și fericirea nației române. Și în aceasta muncă uriașă trebuie să înălțăm lucrarea conștiință și cooperarea armonică a tuturor energiilor de cari dispune statul învățătoresc.

Coloanele acestei reviste sunt pârgii uriașe ce pot ridica prestigiul și demnitatea statului învățătoresc!

În drumul nostru de îmbărbătare și prosperare vom ridica ochii spre drapelul treicolor, ținut de o mână vâjnoasă a unui Rege, la care simțul de datorie și iubirea de patrie strălucesc

ca niște diamante în decorul auriu, ce simbolizează fapta cea mai glorioasă, sintetizată în două cuvinte: România-Mare!

Ne-a iubit Atotputernicul prea mult, când ne-a dăruit pe cea mai frumoasă și aleasă Regină, care a lăcrimat în zile negre, iar azi ne zîmbește farmecul unui viitor de aur!

Luând pilda Suveranilor ne vom iubi patria mai presus de toate, ne vom iubi neamul și credința strămoșască, vom păstra ordinea și disciplina, vom iubi munca și vom practica cu sfințenie adevărul.

Îndeplinind cu cinste și omenie îndatoririle și dezvoltând în inimile generațiilor tinere sentimentul religios, moral și național, învățătorimea va săvârși cea mai sublimă operă a viitorului: unirea sufletească a tuturor Românilor!

Aceasta-i bucuria noastră!

Iosif Velcean.

Statificarea învățământului primar și unele nedumeriri.

Ridicarea școlii primare române la nivelul reclamat de cele mai cardinale interese politice ale României Mari nu mai poate suferi amânare.

Școala română trebuie să fie atât prin viața sa internă, cât și înfățișarea exterioară, oglinda fidelă a poporului român pe care istoria l'a pus în fața unui drum de mărire.

În starea sa de azi, școala primară română nici pe departe nu poate satisface așteptărilor reclamate de duhul vremii. După schinuire de secole, zace mutilată și problemele, ce așteaptă rezolvire, sunt mult peste puterile ei zdruncinate.

Sub povara trecutului s'a mulțămît dacă și-a păstrat duhul, ca să transplanteze din generație în generație câte o modestă scânteie de viață românească. Acum, când scânteile modeste s'au unit într'o flacără mare, să nu uităm că acest foc sacru trebuie alimentat fără întrerupere și în viitor, ca la lumina și căldura lui poporul român nu numai să trăiască ca până acum, ci să se și valideze ca un demn urmaș al marilor săi străbuni.

Întru ajungerea acestei ținte, școala primară istovită de povara și loviturile trecutului, trebuie ridicată din starea ei de până acum, ca astfel să devină un adevărat izvor de lumină, în razele căreia să se valideze comorile sufletești, până acum îngropate ale neamului românesc desorbit.

De dividarea puterilor noastre s'au folosit în defavorul nostru în deajuns în trecut, dușmanii neamului nostru. Urmele desbinării făcute cu

scopul nimicirii noastre în timpurile de grea încercare trebuie să dispară de pe orizontul împede ce ni-s'a deschis. Școala, ca cea mai solidă bază a unui stat, este chemată, ca după un plan bine precizat să îndeplinească această operă măreață.

„Uniți-vă în cuget, uniți-vă în simțiri” răsună glasul codrilor de vocea eroilor desrobirii noastre și școala română nu este ertat să rămână surdă în auzul acestei chemări. Ea nu mai poate fi izvorul „Milcovului” ardelenesc despărțitor, când „Dunărea-i furată”.

Acesta este unul din principiile cari au determinat și îndeamnă și în ziua de azi învățătorimea română, să ceară sus și tare statificarea învățământului primar.

Nu voesc ca în acest articol să mă estind asupra principiilor de ordin pedagogic, politic și economic, cari reclamă în mod imperativ statificarea învățământului primar, ci voiu cerca a trata numai acele nedumeriri neîntemeiate aduse drept motive contra statificării învățământului primar.

„Statificarea este un pericol din punct de vedere al creșterii religioase” zic unii „Va potența antagonismul între preot și învățător” zic alții.

Îndrăznesc a afirma, că mai mare pericol este pentru creșterea religioasă școala confesională prin întocmirea ei de astăzi decât fiitoarea școală de stat.

Felul cum se face studiul religiunii în școlile primare confesionale de azi — onoare excepțiilor puține — nu întrunește condițiunile pedagogice, ce îndeosebi acest studiu reclamă.

Înimei să-i vorbești cu puține vorbe și cu mai multă inimă, iar sufletului cu mult duh. Când studiul religiunii va fi propus din îndemn propriu cu o însuflețire nealterată de alte conșiderațiuni, de învățător, sau cu râvnă apostolească de preot, rezultatul va fi mai durabil și mai de valoare, precum mai de preț este lucrul făcut din îndemn propriu de un om liber, decât cel făcut la poruncă cu sau fără presiune.

În congresul preoțesc s'a adus hotărârea ca studiul religiunii în școlile primare să fie propus de preoți. Tot în această privință în congresul învățătoresc s'a adus următoarea hotărâre:

„De propunerea studiului religiunii în școlile primare să se îngrijească forurile bisericesti în felul, ce-l vor afla mai practic și mai avantajos”. Vedem din aceasta că hotărârea congresului învățământului primar lasă cale deschisă și de liberă manifestare celui mai cardinal principiu pedago-

gic recerut la propunerea religiunii și anume: învățătorilor cu tragere de inimă și deosebit zel în propunerea acestui studiu nu li-să ia posibilitatea de manifestare, iar preoților bătrâni și astfel mai puțin în stare de a propune cu rezultat acest studiu nu li-să impune această sarcină.

Am ajunge în modul acesta ca studiul religiunii să fie propus cu căldura și duhul recerut fără de cari rămâne literă moartă.

Statificat inv. primar, fondurile culturale bisericesti ar putea fi întrebuințate exclusiv în scopul unei creșteri profund religioase. Statorită o anumită remunerație pentru catechizare, ar fi invitat în primul rând preotul să propună acest studiu, de propunerea căruia ar fi dispensat numai în cazul când învățătorul de bună voce s'ar angaja să propună însuși.

Prin statificare școala s'ar ridica pe un pedestal de coordonare cu biserica și conlucrarea acestor două instituțiuni va fi mai firească, iar antagonismul regretabil dintre aceste tagme ar dispărea. Tendința de a fi ținută școala sub tutelă și subordonare, a dat naștere antagonismului, care numai atunci se va preschimba în conlucrare armonică, când acești doi factori se vor sprijini reciproc, încetând orice supremație oficială.

Supremația oficială este împreunată cu anumite drepturi, dar în același timp și cu anumite datorii. Numai pe îndeplinirea acestor din urmă să poate sprijini ezercitarea celor dintâi. Datorițele preoților ca dir. școlari sunt cunoscute și se pot grupa în două; unele de ordin administrativ și altele de ordin pedagogic. Cele de ordin pedagogic reclamă și cunoștințe de aceeași natură, iar îndeplinirea celor de ordin administrativ nu depind numai dela intențiunile și bunăvoința preotului ca dir. școlar, ca să fie îndeplinite, ci să recere și conlucrarea altor factori. Nu se poate ca directorul școlar să plătească din al său, partea de salariu, ce compete inv. dela popor. Acoperirea cheltuielilor școlare (curățit, încălzit, rechizite, reparaturi) cere concursul a multor indivizi cu diferite aplicațiuni și tocmai în urma acestui fapt efectuarea este cu mult mai anevoioasă de cum s'ar crede.

Rezultă din cele premerse, că abstrăgând dela cazurile triste în cari joacă rol și anumite scăderi omenești, nici cea mai mare bunăvoință a preotului nu este în stare să facă față îndatoririlor de dir. școlar.

În urma neîmplinirii datorițelor, uneori suferă învățătorul și întotdeauna învățământul. Aceste suferințe în ambele cazuri amărăsc pe învățător și acest amar se îndreaptă spre izvorul său, care în urma întocmirii de relații este directorul școlar local. O expresie de nemulțămire a învățătorului și răceala între acești doi factori, chemați la conlucrare armonică este suficientă ca sămburele discordiei să fie sămănat. Alimentat de diverse împrejurări acest sămbure crește în ură neîmpăcată.

Ura naște răzbunare și iată că autoritatea oficială trece în șicane bazate pe un drept, ce în cazul de față nu este întemeiat pe datorițe împlinite. Acțiunea naște reacțiune, forțele se consumă în direcție păgubitoare și progresul cultural al neamului tânjește pe toate terenele.

Izvorul antagonismului este dar însuși raportul în care sunt aduși acești factori.

Prin statificarea învățământului primar, preotul ar fi dispensat de obligămintele oficiale, a căror îndeplinire, precum am văzut, nu atârână numai dela buna sa voință, dar în schimb răspunderea și efectul neîndeplinirii se răsfrâng numai asupra lui.

Coordonați acești doi factori va fi înlăturat izvorul răului și frecările dintre dânși vor înceta. În caz contrar antagonismul rușinos, — ce durere este destul de general — va avea ca urmare, că amândoi acești factori vor fi împărțâți de disprețul poporului.

G. Dragoș.

Organizarea învățătorilor.

Congresul ținut la Sibiu, în luna Februarie, a fost o frumoasă manifestare a învățătorimei, fiind totodată și începutul organizării noastre sub steagul Asociației. Până la acest congres, de o organizare unitară, sistematică, a tuturor învățătorilor români din Dacia superioară, nu se poate vorbi. Învățătorii au trăit multă vreme răsleți, fără să se cunoască, să se sprijinească, să se ajute de avantajile, ce le dă întovărășirea. Lipsa, în care am trăit, indiferența celor chemați, să-i povățuiască, dar mai ales politica asupritorilor, au fost în trecut piedeci serioase, pentru încheierea rândurilor acestor muncitori buni și harnici.

Pe ici și colo, cu timpul, totuși a reușit, să se afirme dăscălimba în cadrele reuniunilor, cari deși nu păstrau o legătură între ele, nu aveau

un plan comun de muncă, au fost totuși de mult folos pentru mișcarea învățătorilor.

Prin aceste reuniuni a început, să se țeară (la Brașov, Arad) o înfrățită muncă între învățători și profesorii secundari și cei dela școalele normale. La adunarea reuniunii din Arad a ținut regretatul prof. Dr. Petru Pipoș două dizertații magistrale, despre Dr. W. Rein și I. I. Rousseau.

Locul reuniunilor în archidieceze l-a luat *conferințele anuale și trei lunare*. Dela 1911, conferințele fiind conduse de oameni pricepuți și după un program bine alcătuit, a introdus un spirit nou în sânul învățătorimei, spiritul de cercetare, în locul verbalismului de până atunci. Forma lor oficială nu putea însă mulțumi pe niște oameni, cari doreau independență.

Reorganizându-se secțiile „*Asociației pentru literatura și cultura poporului român*“, la propunerea dl *Dr. O. Ghibu*, s'a înființat subsecția școlii primare, în cadrele, căreia aveau să fie grupați învățătorii.

Câțiva, dintre cei mai harnici, au și fost numiți membrii corespondenți ai acestei secții. Prin aceasta s'a dat o satisfacție învățătorimei, care a ostenit și va mai osteni cu toată inima, pentru înflorirea aeropagului nostru cultural. La deschiderea secției învățătorilor dl *Dr. Ion Mateiu*, a prezentat un bogat plan de muncă.

Dorința învățătorimei era însă, să-și aibă organizația ei deosebită. Spre acest scop a lucrat fără preget regretatul *I. P. Lazar*, care din nordul asuprit, din Șimleul Silvaniei, ni-a chemat prin coloanele „*Gazetei Învățătorilor*“, la primul congres, care avea să se ție la Cluj, care însă din motive cunoscute nu s'a ținut. Învățătorimea îi va păstra acestui om plin de curaj și intenții bune o veșnică amintire.

A urmat în scurtă vreme războiul, în care învățătorimea română, asuprită de streini, părăsită de cei apropiați, a trăit în neagră mizerie, fără să și piardă însă nedejdea în împlinirea visului, pentru care s'a jertfit și a trăit.

*

În clipa de bucurie sfântă uităm toate suferințele trecutului și conștienți de rolul ce ni-e este încredințat în cadrele noului stat, ne desfăcăm steagul de luptă, în jurul căreia se vor aduna toți cari voesc a munci pentru înaintarea culturală și întărirea morală a corpului didactic, toți cari țin la demnitatea lor de învățători, toți cari doresc o soartă mai bună urmașilor lor.

Vrem să se știe că organizarea noastră urmărește numai un scop cultural, profesional și nimic mai mult. Prin ea voim să schimbăm o stare de lucruri păgubitoare școlii și nouă, voim să convingem de sus până jos, că învățătorimea ca să-și îplinească rolul ei în stat nu se mai poate mulțumi cu vorbe frumoase, spuse la zile mari, ci cere dela conducătorii țării o situație materială suportabilă.

Pentru ajungerea scopurilor noastre ne vom folosi în cadrele asociației de toate armele propagandei moderne.

Să cere însă ca între noi să fie solidaritate deplină și un deosebit interes pentru asociația noastră. După școală, întărirea asociației să fie preocuparea zilnică a fiecărui învățător, căci cu cât vom fi mai bine organizați, cu atât asociația va fi mai puternică, cu atât va fi glasul nostru mai bine ascultat. Nu vă amintesc vorbele poetului nostru despre puterea unirei, ci vă rog să vă gândiți la lucrurile săvârșite de muncitorime, grație organizării lor.

Organizarea noastră va porni prin *cercurile culturale* (învățătorii dintr'o plasă) și *secțiile județene*, cari sunt cheagul organizării noastre. Asociația generală va păstra legătura între județe și va îndruma mișcarea învățătoarească. Ea va lua legătura cu organizațiile colegilor din vechiul regat, Bucovina și Basarabia pentru formarea *Alianței învățătorilor români din România-Mare*.

Când în jurul acestui steag vor fi grupați cei aproape 15 mii învățători, cari în scurtă vreme trebuie să-i aibă țara noastră, fiecare va fi mândru să spuie: *Sunt învățător român!*

Const. Iencica.

Ridicarea și echivalarea salariilor corp. didactic din România-Mare.

Scriu articolul de față, condus de strigătul de durere și înduioșat, la lacrimi de sbuciumul sufletesc, plin de disperare, al întreg corpului dascălesc din România-Mare. Îl scriu, cu sufletul plin de speranță, că va putea parveni sub ochii celor în drept, spre a lua cunoștință, a lua măsuri și astfel a curma răul, restabilind o dreptate imperioasă, cerută de vremurile noi, prin care trecem.

De aceea, stimați cititori, nu foiletați articolul citiți'l, — vedeți chiar printre rânduri, — nu urmăriți forma literară — (căci n'am pretenții de literat) vedeți numai durerea noastră — apreciați suferința morală provenită din lipsa materială. Gândiți-Vă la viitorul, lumina și fericirea neamului,

căci n'ar putea fi conceput nimic, fără Apostolii lumini. Deci vindecații de boala sufletească și nu-i lăsați, să se office și cu trupul. Dați-le balsamul binefăcător.

Lumea cultă apreciază, că dintre toate ocupațiile lăsate de Dumnezeu pe pământ, nici una nu e mai grea, mai chinătoare, mai delicată, mai cu răspundere morală, decât „Chemarea de Apostol, educător, învățător. Individului sortit de natură și inzestrat cu vocație internă, care la majorat trebuie, să se cunune cu această misiune, Statul îi cere: 1) Să petreacă mulți ani prin școli, făcând studii temeinice. 2) Să treacă cu succes toate ecsamenale diferitelor materii de învățământ. 3) Să obține cât mai multe și mai frumoase diplome și certificate. 4) Să fie *tun* ca sântate. 5) Să depue juremânt, că va fi punctual la datorie, va fi conștiințios, va aplica legile și regulamentele școlare, astfel, ca să obțină cele mai strălucite rezultate, cele mai ideale și că nu trebuie, să se ocupe cu nimic altceva, decât cu promovarea instrucției și educației tinerilor vlăstare, întru formarea caracterelor, dezvoltarea judecării și inteligenței viitorilor cetățeni de mâine. Iată-i, dar pe acești pionii credincioși, porniți la fapte mari, dela vârsta cea mai fragedă, 20—22 de ani și până la 57 ani, ei muncesc întruna pe terenul intelectual și moral își sacrifică totul, pentru ideal, pentru misiunea cea mare, ca o sfânta dătătoare de cetățeni luminați și demni, necesar pentru înflorirea și prosperitatea unui stat modern.

Toți legiuitorii noștri, cari s'au perindat până la războiul mondial, pe la Ministerul Cultelor, au fost oameni cu vederi foarte largi în ceea ce privește munca și datoriile către școală. E destul să citești zecile de *cărți legi și regulamente*, care are să te cuprindă migrena, îți faci capul călindar și te îndopi, te faci burduf cu sutele și miile de articole, care de care mai mesteșugite în obligații, care de care mai severe și drastice în aplicare de pedepse aspre și care aveau darul să'l sperie atât de mult și rău pe bietul dascăl, aveau puterea să'l aducă în așa hal, că ori muncă în școală și pentru școală, făcându-și datoria fără drepturi materiale, ori își lua drumul către alte ocupații.

Toți legiuitorii, au vrut să curețe ogorul — țara de pământul întunerecului — a neștiinței și a răului, spre a se făli cu aceasta, dar când a fost vorbă de îngrijirea și aprecierea, de menajarea și drepturile celor mai cinstiți, harnici și umiliți lucrători din via Domnului, ei răsturnau brazdele întunericului, sămânau sămânța luminei, pentru a răsări viitor de aur, — nici unul nu s'a gândit serios, nici unul n'a meditat mai mult, că e imposibil să fii desculț prin pământ, să n'ai merinde la drum și la muncă, și să fii desbrăcat în toiul gerului de iarnă. Toți au cerut muncă, muncă și iar muncă, reușind să promoveze la sfârșitul carierei, pe cei, cari au avut noroc s'ajungă, în ceata celor dreپți, cu locuința

în spitale, a căror vindecare, mulțumire și plată, multă este în ceruri.

Ne îngrijii de nimeni, de cei în drept, dascălul își perdeea capul, nu știa, ce să mai facă, singurul remediu, datoriile, care îl rodeau, îl ofticau și mai rău, învățătorul de la țară se ducea la cărciumar, sau pe la băncile populare, cel dela oraș, institutorul și profesorul la camătari, iată-i dar pe toți plini de *râia* datoriei, să scarpinau amarnic și se vor scarpina, de va curge sângele și va pica carnea până la os, spre a o mânca camătarii, dacă nu se va da doctoria specifică boalei. Ne-am convins destul, că *nu cu descântecul și cu vorbele se scapă de sărăcie*.

Copii îți cer demnitate, familia cere multe, care 's necesare, tu trebuie să mergi demn în față clasei. Dar n'ai cu ce, nu poți. Copilul zice: Taticule s'au rupt ghetetele, costă 200 lei. N'are taică, că ți-ar lua, — taticule n'am haine, costă 300 lei. N'are taică, că ți-ar lua. — Taticule, răd băeții lui Leibul și Ițic de mine, că prea sunt jerpelit. Taticule, i-am o umbrelă, că mă plouă, când merg la școală. Și pe mine mă plouă, lasă taticule, că poate or inceta ploile și vremurile rele, or veni timpuri mai bune. . . I se rupe inima mamei și bietului părinte, că nu pot să facă față nevoilor. Dar aici, am vorbit numai de un copil, astea sunt cazuri rari, $\frac{1}{1000}$, învățătorii și popii au dela 1—14 moștenitorii. Nimeni nu-i întrece, țin recordul. Și pentru că veni vorba, nu-i de lipsă, dacă fac o mică socoteală la o familie de 7 membri, cât costă întreținerea și cheltueala anuală, bineînțeles cu aproximație în minus.

1. 7 pălări, — azi 100 lei — mâine poate 15 lei	$7 \times 15 = 105$ — lei
2. Cămăși, 3 de fiecare $3 \times 7 = 21$ à câte 25 lei	$25 \times 21 = 525$ — lei
3. Tunsul odată pe lună à 1 leu	$12 \times 7 = 84$ — lei
4. Ismene — 3 perechi $3 \times 7 = 21$ à câte 15 lei	$15 \times 21 = 315$ — lei
5. Ciorapi 5 perechi à câte 250 lei	$35 \times 250 = 8750$ lei
6. Ghetete 7 perechi à câte 40 lei	$40 \times 7 = 280$ — lei
7. Pîngele 7 perechi à câte 5 lei	$14 \times 5 = 70$ — lei
8. Haine 7 perechi à câte 100 lei	$100 \times 7 = 700$ — lei
9. Baia, de 4 ori pe lună, 48 pe an à 2 lei	$48 \times 2 = 96$ — lei
10. Masa cu o alocație de 150 lei pe zi, 7×125	$365 \times 875 = 3193$ — lei
11. Chiria casei	1000— lei
12. Lemne	700— lei
13. Lucruri necesare gospodăriei	500— lei
14. Cheltueli cu întreținerea la școală — taxe, cărți, etc.	500— lei
15. Cheltueli cu neprevăzute (boale — moarte)	300— lei
16. Tutun	150— lei
17. Drumuri cu trenul după interese	100— lei
18. Teatru, cinematograf	150— lei
19. O zi onomastică	100— lei
20. Un botez, o naștere	200— lei
21. Formarea unei biblioteci personale	300— lei
22. Diferite abonamente, ziare, asigurări	300— lei
23. Diverse cheltueli mărunte	250— lei

Total anual: 10.00625 lei

Am ajuns deci la colosala sumă de 10,000 lei, deși am socotit lucrurile cu prețuri, la care abia poate peste 5—10 ani vom ajunge. De

unde să ia dascălul această sumă, dacă nu de pe ogorul muncii lui? Se va zice poate, că nu toți inv. instit. prof. sunt însurați și cu atâta copii — voui răspunde — că aceștia au alte greutăți — părinți bătrâni, surori de măritat — familia a cheltuit banii cu ei prin școli, acum e mai mult decât dator ca să-i ajute, să-i întrețină. Neavând cu ce — urmează fatal datoriile.

Catastrofa războiului a agravat și mai mult situația, făcând ca viața să fie absolut insuportabilă. De aceea mulți învățători, cari au servit țara ca ofițeri, nu mai vor să se reîntoarcă la catedrele lor — caută să se activeze; iar dacă nu reușesc, să îndreaptă către alte cariere. Și e foarte natural. Eri ca sublocotenent avea 7—800, locot. 900—1000, căpit. și mai mult — plus haine și încălțăminte procurate prin regiment și lucrate la croitorul și cismarul corpului — alimente asemenea mai cu înlesnire — astăzi aceiaș persoană — ofițerul de eri — rănit, reumatic, bolnav, în loc de mulțumită, îl retrogradezi, trece la 200—300 Lei lunar, având și îndoite, întreite greutăți ca civil. De ce nu mai e demn astăzi, cu ce s'a făcut vinovat, când camarazii lui, continuă cu aceeaș leafă?

Să se mai țină socoteală iarăși, că în timpul războiului toți acei cari au stat pe acasă, negustori și negustorași, țărani și chiar din alte branșe, au ciupit de ici, de colo, au speculat tot ce au găsit, ajungând astăzi de a se juca cu zecile și sutele de mii de Lei, ca și când ar fi un bagatel. Rabzi să te stropească cu noroiul de pe roatele trăsorei sau automobilului, pe cari nici prin vis nu le-au văzut înainte de războiu.

Iată dar, că pe când negustorii și învățiii îngreșau comoara, își clădeau palate, alergau după cai de rasă. Apostolii luminii au lăsat sărăcia și nevoile la un loc cu cartea — au pus mâna pe pușcă și au plecat la luptă — să-și verse sângele, să-și dea viața pentru idealul național. Astăzi încă se jertfesc, căci mai sunt mulți pe frontul Tisei și al Nistrului, iar cei cari au noroc de scapă, revin schilodiți, bolnavi și istoviți în sânul sărmanei lor familii pentru a mări suspinele și plânsul.

Pentru remedierea acestui rău propun, ca toți îmbogățiii din timpul războiului să dea de bună voie, dacă nu siliți $\frac{1}{2}$ din sumele supte de pe pielea țării în timpul dela 1916, 14 Aug. și până la 1 Sept. 1919. Aceste sume colectate să se împartă egal la toți ofițerii cari au fost numai pe front, fie activi, fie de rezervă, pentru a-și putea și ei refăce gospodăriile. Aceasta cu atât mai mult, cu cât foștii ofițeri dascăli cari trăesc pe la oraș nu li-se pot da pământuri.

Dacă nu se vor lua măsuri urgente de îndreptare, să se știe că considerația de școală scade și va scădea din ce în ce! Țăranul nu vrea să mai știe de școală, are bani destui, își bate chimirul, vinde scump, cumpără scump, echilibru există. Negustorul la fel, numai bietul funcționar umblă cu sărăcia după el, înghite în

sec când vede petrecerile, admiră palatele ce se clădesc pe la orașe, casele frumoase de pe la țară, apoi abătut își îndreaptă pașii tot către căsuța bătrânească, desvălită de Nemți, Unguri, găurită de Ruși sau Bulgari, se delectează cu cântecul greurilor, aspiră fumul dela soba derăpănată și se mângăe că tot i-a rămas în casă nițica pânză . . . de paijen.

Cu mijloacele materiale de azi se va produce fatal o criză scurtă în cariera didactică. Și aceasta va fi și mai accentuată, dacă nu se vor lua măsuri și în privința echivalării salariilor tuturor membrilor corpului didactic din România-Mare. Toți am lucrat pentru acelaș ideal — unii veacuri de-arândul au ținut focul național viu — au păstrat limba, legea și neamul, luptând cu urgia ungurească, plătind cu viața îndrăsneala de a se manifesta ca român, putrezind prin închisorile Seghedinului, Dejului, Clujului etc., sau pe roțile de fier își dădeau sufletul cu ultimul cuvânt pe buze: „mor ca român“, alții mai norocoși din Regat pregăteau desrobirea, care cu ajutorul lui D-zeu s'a realizat. Am luptat egal, s'avem drepturi egale. Pentru ce hasarabienii primesc azi 740 Lei pe lună, cu sporul — cei din Regat 368, iar cei din Transilvania 300 Lei.

În Transilvania moneda militară era înainte coroana, care echivală cu Leul, ba ceva mai mare 1,05 Lei, azi aceasta s'a redus la jumătate de Leu, deci și lefurile au devenit $\frac{1}{2}$. Și dacă jocul de bursă își va urma cursul, coroana poate deveni 0,40—0,30 Lei etc. Care sunt atunci salariile învățătorilor de orice grad? Cum putem admite, că dascălii transilvaneni se îmbracă pe jumătate, mănâncă pe jumătate și se încălță la un picior!

În România-Mare avem Leul ca unitate monetară, în Lei deci să fie socotită răsplata materială lunară a funcționarului. Numai așa este echitabil, numai așa se poate trăi. Noi nu ne putem închina ca jocul de bursă să ridice coroana, care de fapt nu trebuie să mai existe, ea trebuie îngropată cu mortul care s'a dus, chestiunea e de mare importanță și foarte delicată, numai de rezolvirea ei depinde dacă vom avea sau nu profesori buni și conștiinți. Avem nevoie de mulți învățători, 20—30.000, nu-i vom căpăta dacă nu sunt îngrijiți. Toate țările culte au recunoscut nu numai cu vorba meritele învățătorimii, dar au probat cu fapta, i-au retribuit suficient, așa că dascălii din Franța, Italia, Belgia, Anglia, Suedia, America sunt retribuiți de 2—3 ori mai mult ca ai noștri. În Iaponia sunt plătiți până la 18.000 Lei anual. Sunt cei mai stimați oameni din imperiu. Amiralul Togo, marele erou dela Port-Aurtur, comandantul flotei, japoneze era învățător de țară. Toți poartă semne distinctive la pălării, ca și ofițerii, pentruca să-l cunoască lumea și să-i respecte. Acolo se judecă așa: Învățătorii și ofițerii au aceeaș meserie: Unii educă tinerimea până la o etate, alții continuă; unii fac educația și instrucția cetățenească,

alții educația și instrucția războinică. Să luăm deci exemplul dela străini. Dl. Angelescu, ministrul cultelor și instrucției, iată ce spune în privința învățătorilor: „Momentul istoric pe care-l trăim astăzi, scoate și mai mult pe primul plan importanța covârșitoare a profesorului de orice grad. În procesul intern de consolidare al României-Mari, în lupta pe care cultura românească trebuie s'o poarte cu culturile mai vechi ale populațiilor străine înglobate în România nouă, va trebui culturii românești o forță, pe care n'o va putea găsi, decât în valoarea personalității care o vor reprezenta. Și aceștia nu sunt decât profesorii de toate gradele. De aceea profesoralul trebuie să devie neapărat o carieră de elită, o carieră cu desăvârșită autoritate morală și materială, care să planeze la înălțimea catedrei de unde se propagă lumina.

Tinerii de orice categorie să fie atrași spre cariera didactică, nu numai pentru frumusețea chemării ei, dar și pentru ceace e o complectare de neînălțurat pentru răsplata materială potrivită rangului său, care să-i asigure un traiu îndestulător și demn, cel puțin egal cu acela, pe care l-ar găsi în alte îndeletniciri, în care cu aceeaș muncă ar putea să-și pună în valoare însușirile naturale și cunoștințele câștigate.

Chestiunea îmbunătățirii stărei materiale a corpului didactic, este deci nu numai o chestiune de dreptate, dar și de un înalt interes material.

Statul român trebuie să o ia în considerație și se o rezolve cât mai grabnic și din propria lui inițiativă. — Nu trebuie lăsat, ca prin inerția și pasivitatea statului, profesorul de orice grad să devie prin forța lipsurilor, un desgustat și un descurajat și cu atât mai puțin un revoltat.

Profesorimea din toate gradele trebuie să constituie blocul cel mai compact și cel mai desăvârșit element de ordine în stat, dar și acesta la rândul său, trebuie să-și recunoască îndatoririle și să apere interesele corpului didactic.

Avem nădejdea, că vom fi auziți, ni se va aprecia dolențele și se va restabili dreptatea, care să ne ferească de intemperiiile provenite din lipsa materială. Să se aibă în vedere datele din tabloul de mai sus. Ministrul, care va rezolvi această criză, va primi toată recunoștința noastră și va binemerita de la patrie să-i fie scris numele cu litere de aur în cartea pentru promovarea culturii în România-Mare.

Cluj, 29 Iulie, 1919.

Ioan A. Modreanu,
institutor — Buzău.

Calea educației noastre.

Norocul împrejurărilor, ajutat de educația zilnică a școlii naționale, a format sufletul ofițerului român, prin care s'a plămădit vitejia dorobanțului; cu el a sosit plinirea vremii: unirea noastră dela Nistru pân' la Tisa; în țara România — după care a însetat sufletul nostru. În preajma încheierii păcii suntem. Incheiem bilanțul unor vremi, cari ne-au adus bucurii smulse din amare suferințe; din marginea mormântului...

Acum, cugetul nostru se îndreaptă la problemele cele mai necesare pentru viitor.

Ce aspect are România sub raport cultural, economic, comercial, industrial și financiar românesc?

Războiul ne-a apucat pe Români din fosta Ungarie, față cu celelalte naționalități în situația, că în primăvara 1918, Váczsonyi, fostul ministru al democrației ungare, era bucuros, că a putut afla ștreangul ca să ne spânzure: „Cei, cari vor fi mai scurtați prin votul universal din cauza analfabetismului, — e poporul românesc“, spunea.

Din Basarabia, știm de lavă-slavă, mare întunecime de soare al culturii românești, e acolo.

„Mândra grădină Bucovina“, cum o numea Liciu, — are și ea destulă țelină și negură sufletească ruteană. În vechiul regat 3% erau cititorii de ziar, dintre cari 200 mii erau orășeni, iar 97% analfabeți. Ministrul instrucției din 1907, ne vorbește de: starea de plâns a sătenilor în privința culturală; mare număr de analfabeți! Așa culturalicește.

Cu excepția oazelor, economicește eram inferiori multor popoare. Comerțul și industria românească? Priviți orașele și satele aproape în întregime și veți vedea în oglinda firmelor: sufletul comerțului al cui este. Banul în a cui pungă?

Adunați cu toții la vatra țării noastre, educația noastră va porni pe calea, care se o apropie cât mai grabnic de scop.

Chestia școlară populară. Nu e de ajuns să se aducă decrete-legi, cari să hotărască obligativitatea copiilor dela 6—16 ani. Ci în ministeriu se va forma o secție,

care va organiza în 1919—20 corpul învățătoresc din întreg regatul, ca să obicinueze pe elevi la cruțare. Cruțările se vor depune în cassele de păstrare în libel pe numele școlarilor; iar din aceste cruțări în 1920—21 va trebui fiecare elev din clasa III. începând să-și comande: *Revista și biblioteca pentru copii*, care trebuie să o edităm.

Prin *economisare și cultură*, trebuie să ne creștem poporul. Școala trebuie legată de viață, care se va face prin revista pentru copii, obligatoare pentru toți școlarii, prin ce vom desvolta gustul de citit; iar desvotând gustul vom învăța: nu pentru școală, ci pentru viață. Mai pe larg în chestia aceasta se poate vedea în „Noua lumină”, apărută la Brașov.

Chestia industrială comercială.

Deslegarea cea mai nimerită, i-se va da acestei chestimi, dacă în ministeriul de comerț se va înstitui o secție, care să se ocupe nu în mod teoretic, ci *practic* cu câștigarea de locuri pentru a se plasa ucenici de industrieși și comercianți români. Prin revizorate se va cere învățătorilor, ca fiecare să muncească în direcția aceasta, ca din fiecare comună, în fiecare an să se trimită copii la măiestrie. Se va îngriji de educația lor. Din calfele cari au prestat examenul cu succes bun anual se va trimite cel puțin 200—300 în țările străine să facă praxă, în timpul când își fac serviciul militar pe care îl pot isprăvi și în 3 luni.

Chestia economiă.

Vin feciorii la miliție. Sunt între ei băieți cari în 3—4 luni își însușesc instrucția militară. De ce să-i ținem legați 2—3 ani? Să trimitem 5000—10.000 în teritoriile unde se face *economie rațională* și la școalele de agronomie să învețe; ori chiar și prin țări străine. Și după 2—3 ani, ne trezim că am câștigat un soldat exelent și un econom de model.

O secție specială în ministeriul de războiu, ori agricultură — va rezolvi și chestia acesta nu incidental și nici la Paștile cailor — ci cu sistem zi de zi, an de an trebuie să se facă această educațiune.

Dacă am dat poporului cultură, economie rațională, industrie și comerț, —

i-am deschis calea spre îmbogățire. S'a știut face zi de zi, an de an educația națională a dorobanțului, *trebuie* să facem și educația zilnică și sistematică a poporului din punct de vedere: cultural, economic, industrial, comercial și financiar ca să desrobim sufletul neamului — sporind cu numărul — țară mare, bogată și fericită să fie România.

Aceasta e calea pe care trebuie să pornească educația neamului nostru.

T. Bucurescu.

Simptome.

În organizația socială, cât și în viața noastră publică, dela un timp încoace, s'a ivit un morb epidemic, care din zi în zi se estinde tot mai repede asupra tuturor claselor societății, molipsind tot, ce îi ese în cale. Și, fiindcă acest morb tot mai mult se înrădăcește în păturile societății noastre, atăcând straturile mai tânăre și mai debile, ne pune pe gânduri, ca nu cumva să ea dimensiuni mai mari, care apoi va duce la o totală distrugere a noastră, încă înainte, de a ne fi consolidat pe deplin, într'un stat mare, independent.

Dacă cercetăm mai cu deamăruntul firea și ființa acestui morb, vom afla, că germeul lui s'a ivit pentru prima dată în nește state putrede, cu un sistem de guvernare, atât de șubred, ca fosta Monarchie și Rusia, iar în decursul acestui războiu mondial, de tristă memorie, a început a lua un avânt tot mai puternic și fiindcă din nici o parte nu s'a ivit forțe de a-i stagna mersul, eventual a-l localisa, el crește mereu văzând cu ochii.

Și acesta este învârșunata luptă după avuție, plăceri deșarte, dorul de mărire și posturi, pentru cari mai nimenea nu corespunde.

Toți sunt azi — cei nemodești — mânați de un dor și de o râvnă turbată, ca în viața socială să se ridice, cât mai sus, fără ca o singură clipă să-și dea seama, că pentru posturile, pe cari voesc a le ocupa, se cere și un anumit capital de cunoștințe și o rațiune limpede, fiindcă fără de acestea periclitează mult puțin viața și existența statului. Și e lucru dureros, că tocmai cei ce se ridică pe un pedestal mai înalt al societății, tot mai mult se îngrădesc cu astfel de obscurități, dându-le curs liber în avântul lor, lucrând parcă cu dinadinsul contra bunelor moravuri, alimentând tot mai mult nemulțămirea, cari zilnic iau dimensiuni tot mai largi și duc la o demoralizare completă.

Și cu regret trebuie să constat, că aceste năzuințe deșarte s'au încuibat în multe spirite ale omenimei, producând o uriașă învâlmășală în trate păturile societății noastre, care apoi prinde

a degenera într'o luptă disperată, care nicidecum n'are să ducă la vrun bun rezultat. Atâți oameni nemulțamiți de sine și nemulțamiți și de soartea lor, ca în zilele noastre până azi încă nu s'a văzut, de când lumea e lume, dar și atâtea ares-tări pentru diferitele fraude și înșălățiuni încă nu. Azi mai fiește-carele simte în sine o nouă voca-țiune și dând din coate se vărăște înainte spre înălțimi tot mai amețitoare, de unde apoi prăbu-șirea e cu mult mai sigură și mai grea. Mai la fieștecare răspântie întâlnim avocați — creați, în timpul războiului, — mânați de râvna de a se cocoșa la înaltele posturi de șefi, ai Resorturilor, ori minimum secretari de stat; preoți, cari până eri plin de duhovnicie, servea la altarul Dom-nului, azi sunt căpitani de poliție, primpretori și mai știu eu ce și câți alții în chipul acesta se svârlesc de la o extremitate la alta.

Ba și între dascălii români se ivește ici co-lea dorul acesta de mărire și mai vârtos între acei, cari nici în școală, dar nici în viața extra-școlară nu s'au validat și aceștia voesc cu to-ții a ajunge revisori școlari, ori cel puțin direc-tori de școale primare, ori civile la orașe. Și multora în urma legăturilor de cunoștință, ori de rudenie, le succede a ajunge acolo unde se doresc.

Numai adevărații muncitori, cari de regulă sunt încunjurați de patriarhala modestie, stau ne-clintii la locurile lor; ori în râvna de a se face și mai mult folositori neamului și țării își urmăresc cursurile dela Cluj, cu o voință neclintită neluând în samă greutățile, cu cari au de a lupta și până nici chiar hrana atât de modestă, de carea sunt împărțâșiți.

Și dacă stările acestea de lucruri va să mai durează mult, un haos imens ne va cuprinde pe toți, atunci, când nici n'am visat.

Am văzut, că două imperii puternice au ajuns la dezastru, fiind-că erau guvernate de un sistem șubred și unde corupțiile erau la ordinea zilei, iar „Arabii au cucerit un imperiu vast, nu l-au păstrat însă, fiind-că le-a lipsit statornicia sfor-tărilor, ce se cer pentru a organiza administrația unei țări“ (J. Payot) și din acestea, noi nu am învățat nimic, mai vârtos n'au învățat aceia, cari, ori ca chemați, ori ca nechemați au ajuns a purta cărma și a hotări asupra destinelor acestui stat, pe carele de veacuri îl visăm.

Deci, dar ar fi lipsă de o mână de fer de-stoinică, de a pune capăt acestori molimi și atunci pe dascălul român îl așteaptă o muncă de dici-fus, căci el, ca pioner al culturii române, este așteptat de acum înainte de tinerele generații, ale neamului nostru, pentru a turna în vinele lor o viață nouă, sănătoasă și curată, lipsite de ori și care epidemie a păcatelor, de cari sunt bân-tuite, în mare parte generațiile de azi, de a da educațiunei o direcție nouă.

Conștii trebuie să fie cu toții de marea și im-portanta misiune, carea îi așteaptă, de la carea va atârna viitorul țării și al neamului nostru,

viitorul României mari. Cu o statornicie neclin-tită și cu o voință de fer, fiește-carele la locul încredințat lui, să muncească din răspuțeri, căci numai printr'o muncă energică și sistematică vom ajunge la rezultate pipăibile.

Totuși, înainte de a ne apuca de înfăptuirea acestei opere mari, este neapărat de lipsă de a ne cultiva voința proprie. Fiește-carele, pe lângă capitalul de cunoștințe necesare, trebuie să se înarmeze cu o voință de fer și astfel porniți odată pe calea cea adevărată, să nu mai avem înaintea ochilor, decât ținta îndeplinirii marelui nostru ideal.

Și dacă ne-am însușit pe deplin aceste două calități indispensabile, să pornim la lucru și din tinerele mlădițe, să cioplim adevărate caractere, cari apoi să devină mândria societății omenesti și a neamului, spre a cărui fericire și bună-stare vor lucra. Și această activitate a educațiunii, să nu se estindă numai asupra generațiilor tinere, ci mult puțin, să se estindă și asupra celor mari, că întru cât va fi posibil răul incuibat să se desrădăcineze.

Jugul apăsător carele ne împedeca întotdeauna întru îndeplinirea datorinței cu conștientiositate, l-am svârilit de pe umerii noștri, iar de acum înainte întru savârșirea marelui opere ce o în-cepem vom avea concursul și întregul sprijin al Statului Român.

Și activitatea noastră să nu se mărginească numai la cele mai elementare cunoștințe ca scrisul, cetitul și socotitul, ea trebuie să tindă într'acolo, ca din fiește carele vlăstar încredințat nouă să crească un pom roditor carele apoi la timpul său să-și reverse roadele sale binefăcă-toare și asupra altora.

Să făurim caractere; caractere morale cari să fie mândria neamului și a țarei și tot odată să fim demni de numele strămoșilor Romani și al fraților de un sânge din apus.

Să creștem oameni de omenie și de cuvânt, cari să dea cinstea cuvenită mai marilor, să respecte bătrânețele și întotdeauna să fie gata a sta într'ajutorul celor neputincioși, ba chiar și față de animalele cu care își cîștigă hrana de toate zilele să fie îndurător și cruțător.

În sufletul fiește-caruia să sădim o voință tare carea să-l călăuzească numai spre fapte bune și întotdeauna și în tot locul să fie stăpân pe sine. Să fie cruțător, să se mulțamească cu cât este a lui și nici când să nu invidieze pe cei ce au mai mult.

Mai departe fiește-carele să năzuească în-tr'acolo de a păstra întrânsul un suflet nepătat, să creadă în Dumnezeu, să-și iubească neamul, țara și să păstreze o credință neclintită față de Rege ca cap al țării.

Și dacă aceste însușiri vor fi dobândite de fiește-care individ trecut odată prin mâinile noastre, atunci cu fală și plin de încredere vom putea spera la un viitor strălucit, ce se va hărăzi pe sama neamului și al Patriei noastre.

Dămian Izverniceanu.

O zi, petrecută într-o școală americană.

Era pe la mijlocul lui Septembrie 1918. În ziua aceea eram liber și eșisem din casă să fac o preumblare. A treia casă dela mine era o școală primară. Băieți și fetițe în vârstă de 6—15 ani, îmbrăcați curățel, cu fețele îmbujorate de bucuria revederii, să grăbeau în grupuri mai mici și mai mari spre impozantul edificiu de-a lături, se grăbeau spre școală.

Eram la începutul anului al 3-lea de pibe-gie; de astădată pe tărâmurile depărtate ale Statelor Unite ale Americii de Nord, într'un oraș cu fabrici multe și uriașe, cu fum mult și cu furnicarul enorm al lucrătorilor adunați aici în țara muncii și al dolarului, din toate țările și limbile întinsului pământ.

Vederea grupurilor de copii îmi revoacă în memorie timpurile liniștite a unei munci întinse și plină de mulțumire binefăcătoare. Glasurile lor vesele și râsul argintiu îmi aduc în suflet nostalgia unui adânc regret și nemărginit dor după familia mea dragă, după țara mea scumpă, cutropită de atâtea suferințe și nenorociri.

Fără să-mi dau bine seama, — mână de un instinct mecanic, — plec spre școală, mă amestec printre grupurile sgomotoase, ascult vorba lor pe care o înțeleg mai puțin, însă le înțeleg bucuriile și supărările, le înțeleg sufletul lor senin și iubitor.

În curtea largă și lungă, plină de soare și umbra castanilor uriași, se frământa într'o zburdălnicie plăcută furnicarul pestrit al băieților și fetițelor zglobii. În mijlocul diferitelor grupuri apar figurile zimbitoare ale „teacherilor”, ale învățătoarelor, tovarășele de joc și de muncă ale cetelor voioase. S'a dat signalul al 2-lea. Copiii se pun în rând clasă de clasă, doi cu doi, întâi fetițele și apoi băieții și cu sunetul signalului al 3-lea să pornește ceata claselor mixte spre cele 2 intrări principale. În coridorul larg al școlii răsună acordurile unui marș, executat la pian de două eleve ale clasei a 8-a. Intrarea școlariilor în clase se face de-odată, într'o ordine admirabilă, o adevărată intrare de triumf. Și asta nu numai dimineața, dar și după amezi și după cele 2 pauze, — una înainte și alta după amezi — și întotdeauna când să întră în sanctuarul vesel și plăcut al muncii copiilor. În aceeași ordine frumoasă să fac eșirile din salele de învățământ.

În mijlocul coridorului figura gravă a „principalului” plină de bunăvoință și interes — privește ordinea și ținuta școlariilor ce se perondează pe dinaintea ochilor noștri.

În biroul său, — mai mult ca confortabil, — dar luxuri chiar „Principalul” (directorul mă primește cu afabilitatea caracteristică a americanului. Plăcut surprins își manifestă bucuria de a vedea un coleg dintr'o țară așa de puțin cunoscută americanilor. Asist la tranșarea puținelor

cazuri disciplinare, cari în școlile americane aproape cu totul cad în sfera de competență a directorului. De astădată erau cazuri de întârzieri, cari fiecare în parte trebuiesc justificate de însuși școlarul. Elevul întârziat nu e primit în clasă după intrarea învățătorului, numai în baza unui bilet al directorului.

Un bilet tipărit al direcțiunii mă îndreptățește la vizitarea diferitelor clase. El îmi indică repartizarea claselor în diferitele sale numerizate și numele învățătoarei respectivei clase. Biletul conține și câteva reguli pentru vizitatori:

„Sunteți bineveniți a vizita ori care clasă”.

„Sunteți rugați a nu ciocăni la ușă, ci a intra liniștit, așezându-vă în cel mai apropiat loc liber”.

„Să nu conversați în timpul învățământului și să nu întrerupeți pe școlar sau învățător cu întrebări și informațiuni”.

„Orice informațiuni și indigitații ref. la școală și învățământ le dă cu plăcere direcțiunea”.

Caut sala de învățământ a clasei I. A, adică a începătorilor. În școlile americane primirile și promovările să fac de 2 ori pe an: prima, la începutul lui Sept., pentru cei-ce au împlinit 6 ani ai vârstei până la aceasta dată, iar a doua la 1 Febr., astfel fiecare clasă are două subdiviziuni A și B.

Întrând liniștit în sala acestei clase, după întâia primire era, să mă retrag, credeam, că din eroare nimerisem în locuința privată a vre unui învățător; nu-mi părea școală.

În sală vr'e 15—16 băieți și fetițe. Sala părea mai mult un atelier drăguț, s'au odăea de joc, pentru copiii unei familii bine situate, unde domnește buna dispoziție a unor copii bine crescuți, dragostea și iubirea caldă a familiei, în care să dă o creștere sănătoasă. Sala îți dă mai mult impresia unei școle froebeliane, decât de învățământ. În sală sunt mese cu scaune, vr'o două bănci de rândea cu ferestreaș, ciocane, clește și cuie etc., iar de o parte un legănuș. Pe mese plastilină, bețigașe și cartoane cu diferite figuri, lângă ele vâpseli, pământușele și ceruse colorate. Pe la ferestri răvăză cu flori naturale și artificiale.

În frânt învățătoarea cu vr'o 8 fetițe în juri.

O fetiță cetește o istorioară veselă, iar celelalte o ascultă cu interes încordat. În o parte a salei două mici cabine, ca două căscioare în miniatură. Vr'o 3 băieți la o masă, fac din plastilină lucruri, ce le convine lor, o fetiță de o parte picta cu roșu nește globurile de plastilină, iar o alta colora cu roșu, galbini și vânat nește figuri pe o bucată de carton. Pretutinderi muncă cu interes și armonie desăvârșită. Copiii nu simțere cătușele sorbede, ale școlii cu disciplina severă, smulgerea bruscă din vieța lor plină de joc și bucurii de mainainte, ci să văd înșiruiți tot în lumea lor plăcută de ieri, însă acum cu o ordine și varietate, ce le ațăță mai mult plăcerea și voioșia.

(Va urma).

CRONICA

Intre scopurile asociației noastre este și publicarea unei reviste, prin care să luptăm pentru înfăptuirea tuturor dorințelor noastre juste. Învingând multe piedeci tehnice și materiale scoatem primul număr, care voim să fie o oglindă a sufletelor noastre. Această revistă dorim să fie și un loc de întâlnire pentru toți membrii corpului didactic, făcând prin ea o legătură puternică între învățătorii și învățătoarele dela școlile primare și de copii mici (frocbeliene) și între profesori și profesoarele dela școlile normale, cari ar trebui să fie un contact viu cu foștii elevi. Conduși de aceste gânduri, primiți colegi și colege această revistă cu aceeași dragoste cu care Vo trimitem.

Aviz. Pornim foaia învățătorilor între împrejurări foarte grele iscate, mai ales din considerații tehnice. Hârtia și tipărirea au prețuri fabuloase. Drept aceea apelăm la sentimentul de apreciere și jertfă a colegilor, că astfel instituindu-se definitiv redacția și administrația organul să apară neconturbat. Dela sprijinul colegilor depinde ca „Învățătorul” se apară săptămânal, eventual și ca ziar cotidian.

Memento. In conformitate cu dispozițiile §. 34. al statutelor Asociației fiecare membru e îndatorat a plăti regulat abonamentul.

Analele asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene, cari conțin procesul verbal al congresului și statutele asociației le va primi în curând fiecare învățător.

Comitetul central al Asociației. Pentru o rezolvarea hotărârilor aduse de congres, comitetul central a ținut în Maiu la Sibiu o ședință, unde a discutat diferite chestiuni pe cari le-a cuprins într'un memoriu adresat On. Cons. Dir. La cele trei ședințe ținute în decursul verii la Cluj a hotărât înființarea acestei reviste. La una din aceste ședințe au luat parte și dnii Vasile Păunescu, preș. asoc. învățătorilor și I. G. Dumitrașu, inspector al activității extrașcolare. Dacă se va fixa definitiv timpul când se va ține congres, vom da în numărul viitor programul lui, asupra căruia am căzut de acord.

Secțiile județene. Deși greutățile au fost multe, totuși secțiile județene sau constituit în cele mai multe județe. Dela Brașov până la Arad și Maramureș învățătorimea arată interes pentru asociația noastră. Din statutele cari s'au publicat în analele congresului și pe cari le vor primi toți învățătorii, va avea ocazie fiecare să cunoască ideile de care ne conducem la încheierea rândurilor noastre. În numărul următor al revistei vom publica un regulament pentru secții. Președinții secțiilor să trimită pe adresa: Iuliu Vuia, Caransebeș procesele verbale de constituire, lista comitetelor județene și lista tuturor membrilor cu indicația precisă a numelui, localității și postei. Taxele încasate să se trimită casierului Romul Botezan, Sibiu.

Congresul profesorilor secundari. În 11, 12 și 13 Iulie s'a ținut la Iași congresul profesorilor secundari prezidat de dl Andrei Bârseanu.

Manualele de școală. La toamnă se vor putea folosi numai manualele aprobate de Resortul instrucției publice. Noi, robii de eri, avem neapărat lipsă de o carte de istorie, care am dori să fie un cânt de preamărire, un psalm de înălțare a sufletelor cari saltă de bucuria libertății. Cartea aceasta, scrisă într'un stil concis, popular, ca cel din „Cântarea României”, cu ilustrații bogate, ar fi cea mai plăcută carte pentru copii, din care însă ar citi cu

drag, acasă și părinții și frații mai mari ai copiilor lui. În ținuturile unde graiul nostru a fost asuprit, trecutul nostru e necunoscut, cartea aceasta ar fi o adevărată binefacere.

Numirea revizorilor școlari. Dela 1 Maiu administrarea școlilor a trecut în mâinile revizorilor români eșii din sânul învățămîntului. În unele județe însă s'a trecut — nu din lipsa de învățători capabili — peste acest principiu sănătos și-au fost numiți oameni pentru cari slujba de revizor este numai o ocupație secundară. Învățătorii din aceste județe își văd prin aceasta desconsiderată munca și valoarea lor. Pentru deplina liniștire a învățămîntului din aceste județe, se impune de urgență rechemarea acestor domni, cari nu pot avea simpatia dascălîmii și fără care munca lor în județe e iluzorie.

Casa școlilor și literatura pedagogică. Prin această instituție culturală s'a pus la îndemâna învățătorilor bune traduceri din scrierile pedagogilor clasici: Comenius, Pestalozzi, Rousseau. Inceputul acesta ar trebui continuat, publicându-se însă paralel cu operele clasice și scrierile pedagogilor moderni: Binet, Claporedé, Meumann, Stern. Ideile din cartea lui Claporedé: Psychologie de l'Enfant et pedagogia experimentală și din cartea: Abriss der experimentellen Pädagogik a lui Meumann ar contribui mult la regenerarea școlii noastre atât de inapoiate.

Mișcarea literară pedagogică la Români. Sub acest titlu a publicat înainte de război câțiva dascăli pricepuți (P. Dan, Em. Stoica, A. Boldor și L. Chirilă) dări de seamă asupra studiilor de natură pedagogică scrise sau traduse în românește în decursul unui an. Aceste relatări, deși făcute fără multe pretenții, erau totuși de mare folos, căci ele puneau în curent pe învățători cu preocupările mai însemnate ale bărbatilor de școală. În lipsa unei astfel de dări de seamă, care să arate cărțile pedagogice tipărite în românește dela 1914 încoace, dăm în alt loc al acestei reviste o bibliografie pe care o vom continua. Asupra unora din aceste serii vom spune și câteva cuvinte de apreciere.

Casa învățătorilor. La Cluj și Arad, guvernul unguresc prin societatea Eötvös a ridicat câte o admirabilă casă pentru învățători, unde copiii lor, cari cercetau școlile mai înalte, aflau adăpost. Trecând și aceste instituții în administrarea Consiliului Dirigent, învățătorii români au o dorință: să li-se păstreze neștirbită mîneria lor, căci dacă statul face înlesniri militarilor pentru a-și crește copiii, de ce să nu ni-se facă și nouă, dascălilor, care ne jertfim viața pentru întărirea și consolidarea statului.

Cartea unui învățător. Ion Lighthart: De vorbă cu copiii. (Bib. pt. toți Nr. 955—956) trad. de I. G. Marinescu. Cine voește să cunoască, cum judecă anumite chestiuni pedagogice un dascăl, care e un adevărat artist în meseria lui, să citească broșura aceasta. În ea va găsi o comoară de observări prețioase scoase dintr'o experiență bogată. „El — zice Edward Peeters — are o pedagogie aparte, el cercetează sufletul copiilor, nu într'un laborator de psihologie, ci în școală, nu prin ajutorul instrumentelor delicate, ci numai prin ochii săi — ochii corpului și sufletului — de învățător devotat. El pricepe că între adultul sau bătrânul care face lecțiuni și copilul, care învață cele dintâi elemente ale ființei omenești, e o prăpastie, dar știe întotdeauna și peste tot s'o treacă, nu pentru a atrage, de-odată, pe copii la el, ci pentru a se apropia de ei și pentru a înainta în tovărășia lor până la deplina dezvoltare a facultăților lor”. Școala lui modestă din Haga a fost obiectul admirației tuturor ceicărilor streini. Lighthart cu puține mijloace a săvârșit lucruri mari. În grădinița școlii de cincă metri pătrați el făcea totfelul de experiențe agricole: sămăna ierburii, legume și alte dînt e. La noi pe întinderi de hectore cresc bălării! Nu-

mele lui a fost cunoscut repede în țările vecine Suedia și Norvegia, unde a fost chemat adeseori de asociațiile învățătoarești să le vorbească, iar regina Olandei i-a încredințat creșterea principesei Iuliana. Până să se ridice însă la această treaptă a muncit mult, a muncit din greu, căci a străbătut cărări necunoscute; dar de acolo, dela înălțimea la care se află ne îndeamnă să-i urmăm!

Const. Iencica.

Salariile învățătorilor. Suntem informați că învățătorii vor fi trecuți în clasele de leafa corespunzătoare a funcționarilor de stat cari au bacalaureatul. O măsură ce se impune.

Veste bună. Dl. I. Nisipeanu, distinsul director al școlii normale din R.-Vâlcea va fi colaborator permanent la revista noastră. Domnia Sa este un însuflețit propagandist al ideilor nouă ale școlii active, dela care se așteaptă reformarea din temelie și a școlii noastre.

Către cetitori. Revista noastră va publica pe una sau două coloane diferite anunțuri după o tarifă convenabilă.

Cursul pentru pregătirea profesorilor ținut în Cluj se va termina în 13 I. c. Absolvenții ce vor trece cu succes examenele, vor fi instituți conform pregătirilor anterioare la licee, școli reale, normale și civile. Intre acești absolvenți au trecut examenele și foarte mulți învățători.

Cărți primite. Atragem atențiunea cetitorilor asupra broșurei interesante: „Noua Lumină” a T. Bucurescu. — Costă 5 Lei.

Rugăm pe învățătorii cari vor funcționa în orașele: Cluj, Sibiu, Brașov, Lugoj, Arad și Timișoara să discute în proxima ședință a corpului didactic chestia conducerii „Învățătorului” și posibilitatea de a lua angajamentul redacției și administrării acestui organ al Asociației.

Hotărârile acludate și de un proiect de spese să se trimită prezidentului spre a le prezenta comitetului ce va lua ultimile dispoziții. Până atunci foaia se va redacta în mod provizor în Timișoara.

Manuale didactice aprobate.

Resortul Instrucției publice a aprobat până în prezent următoarele manuale de Iuliu Vuia:

1. „Abecedar ilustrat”. Ediția XII. Arad. 1 cor. 50 fil. sub No. 9123—1919.
2. „Carte de citire” cl. II. Arad 1919 2 cor. sub No. 1997—1919.
3. „Carte de citire” cl. IV. Arad. Prețul 250 cor. sub No. 9124—1919. Aceasta carte s'a refăcut, completându-se cu material din „Istoria Românilor”.
4. Curs practic de economie națională Arad. Prețul 70 fil. sub No. 4547—1919.

Aceste manuale, precum și celelalte, se pot procura dela Librăria diecezană din Arad, Deák Ferenc No. 35, precum și dela celelalte librării.

Bibliografie.

1. Binef. — Ideile noi asupra copilului, trad. de I. G. Marinescu, 150.
  2. C. V. Butureanu. — Crestomație pedagogică, 350.
  3. Constantinescu St. I. — Din problemele educației, studii de pedagogie și psihologie, 250.
  4. Dowey Iohn. — Școala și copilul trad. de I. G. Marinescu, 1—
  5. Foerster. — Școala și caracterul, pedagogia supunerii și disciplinei școlare, 150.
  6. Ghidionescu V. Dr. — *Introducere în Pedologie și Pedagogia experimentală*, operă premiată de Academia Română, 350.
  7. Ghibu O. — Vieța și org. bisericească și școlară în Transilvania și Ungaria, 3 lei.
  8. James W. — Psihologie și Educație, 150.
  9. Kerschensteiner. — Educația cetățenească a tineretului, 110.
  10. Kirkpatrick. — Bazele studiului copilului, 3—
  11. Mehediți S. — Altă creștere, școala muncii, 550.
- Portretele colorate M. L. L. Regele FERDINAND și Regina MARIA ce vor împodobi salele de învățământ a tuturor școlilor din România-Mare se află de vânzare la Librăria Anca, Cluj.**

Tipografia

Alexandru Anca

Cluj, str. Deák Ferenc Nr. 14. Fondată în anul 1908. Execută ziare, reviste, tot felul de cărți, anuale didactice, bilanțuri, afișe, note, anunțuri, bilete și tot felul de tabele, etc. Toate produsele tipografice se tipăresc cu cele mai moderne caractere de litere și prețuri moderate. Comandele se execută grabnic.

Librăria

Alexandru Anca

Cluj, Piața Regele Matia, Nr. 32. Fondată în anul 1908. Mare depozit de cărți bisericești și școlare, cu propria editură cărți din toate ramurile literaturii române. Cele mai noi produse literare apărute în decursul războiului. Tot ce a apărut până acum în România veche. Are tot soiul de recvizite de scris și de școală.